

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԺ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ Ս. ԷԶՄԻԱՇԻՆ

SUPREME PATRIARCH

CATHOLICOS

OF ALL ARMENIANS

MOTHER SEE OF HOLY ETCHMIADZIN

Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Ա ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ

ԶԱՏԿԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԸ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԸ՝

ԿԵԱՆՔԻ ՈՒՂԵՑՈՅՑ

*«Եթէ Քրիստոսի Հետ յարութիւն առիք,
ուրեմն փնտռեցէք վերնայինը, հոն՝ ուր
Քրիստոս կը նստի, Աստուծոյ աջ կողմը: Զեր
խոհերը սկսեցէ՛ք վերնային բաներու վրայ և
ոչ թէ այն բաներու վրայ որոնք աստեանական
են և երկրային» (ԿՈՂ. Գ. 1-2):*

Փառք Քեզ, Յարուցեալ Փրկիչ մեր, որ անգամ մը ևս մեր կեանքի ընթացքին մեզ դէմ յանդիման դրիք Քու հրաշագան և անճառելի Յարութեան դիմաց, Զատկի տօնի այս առաւօտուն: Զարին ներգործութիւնը և մահուան սարսափը այսօր հեղ մը ևս նահանջեցին մեր գիտակցութեան մէջ, որովհետեւ վերստին ներշնչեցիր մեզի անմահութեան յոյսն ու հաւատքը Քու Յարութեան իրողական, թէև անբացատրելի ճշմարտութեան ներթափանցումով մեր կեանքի ըմբռնումին և ապրումներուն մէջ:

Այսօր աշխարհի բոլոր քրիստոնէական եկեղեցիներուն մէջ պայծառօրէն կը շողայ պատկերն այն աննախընթաց և գերահրաշ դէպքին, որով օր մը, շուրջ երկու հազար տարիներ առաջ, Քու երկրաւոր մարմինդ իր մէջ ամփոփող գերեզմանը, ծանր, անշարժելի ֆարով դոնփակ և Հոռմէական քանակի լեգէոնական զինուորներով պահպանուած՝ յանկարծ քացուեցաւ և դատարկուեցաւ դառնալով թափուր ու անբովանդակ շիրիմ, որովհետեւ դուրս Դուն եկար անկէ և որպէս լոյս՝ պայծառաշող վերածագեցար մարդկային պատմութեան թատերաբեմին վրայ:

«Զէ աստ, այլ յարեա՛ւ...»:

Այսօր հայ ժողովուրդի զաւակներս, մեր մայր հայրենիքին թէ աշխարհի չորս ծագերուն կ'ողջունենք մեր Տիրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի յաղթանակը անյաղթահարելի նկատուած մահուան վրայ: Այսօր քրիստոնեայ ուրիշ ազգերու և ժողովուրդներու հետ

միասին մեկն ալ յարութիւն կ'առնենք մեր Փրկչին հետ, մեր մէջ վերակենդանացնելով գաղափարն ու յոյսը, հաւատքն ու կամքը անմահութեան:

Ս. Պօղոս՝ Յարուցեալ Փրկչի յետ-յարութեան երևման ծնունդ եղող Առաքեալը՝ վերյիշեցնելով մեզի մեր վերստին ծննդեան՝ մկրտութեան՝ խորհուրդով անմահական կեանքը ժառանգած ըլլալու շնորհը, կը հրաւիրէ մեզ, որ իբրեւ *"որդիք յարութեան"* վերաքրիւնդացնենք մեր մէջ քրիստոնէական հաւատքի և կեանքի իսկատիպ պատկերը և փախնք յարութեան խորհուրդով ըմբռնուած կեանքի շաւիղը:

Այսօր մեկն կոչուած ենք վերստին զգալու որ Քրիստոսի հետ միասին մեկն է որ յարութիւն կ'առնենք, այսինքն՝ յարութեան գաղափարով կ'ըմբռնենք և կ'իրագործենք մեր կեանքը: Աւելի պարզ բառերովը նոյն ինքն Պօղոս Առաքեալին՝ հրաւիրուած ենք այսօր *"փնտռելու վերինը", "վերնայինը"*:

Ի՞նչ ըսել կ'ուզէ Առաքեալը Կողոսացիներուն ուղղուած իր այս խօսքերուն մէջ:

— Մարդ էակը, որ համադրոյթն է գոյութեան մարմնեղէն և հոգեղէն տարրերու, իր մէջ գերակշռութիւն պէտք է տայ իր անձին ու կեանքին մէջ *"վերնային"*, հոգեւոր անանցելի, անմեռանելի տարիներուն և երևոյթներուն և ոչ թէ տիրապետուած մնայ մարմնեղէն, նիւթային տարրերու ազդեցութեամբը: Քրիստոս որ մեր մարմինը զգեցաւ, մարդու կատարեալ բնութիւնը իւրացուց, մեր փրկութեանը սիրոյն, չմնաց հողին մէջ բանտուած, այլ յարութիւն առաւ յաւիտեանական կեանքին ճշմարտութիւնը բանալով մեր գիտակցութեան մէջ և անոր կարելիութիւնը փաստելով մեր կեանքին համար: Ան որ մարդ է, Աստուծոյ պատկերով ստեղծուած, Քրիստոսի հաւատքով լուսաւորուած և կենսաւորուած՝ չի կրնար ինքզինք և իր կեանքը ըմբռնել սոսկ երկրաւոր, հողեղէն գոյութեան մը սահմաններուն մէջ պարփակուած էակի գոյավիճակ: Այս երկրի ու աշխարհի մէջ կ'ապրի, բայց աստեանական և ժամանակաւոր գոյութեան սահմաններէն անդին կ'անցնի ու մասնակից կը դառնայ յաւիտեանական կեանքին: Եթէ մարդ էակի աստեանական կեանքին մէջ անտեանականին գիտակցութիւնը կորսուի, եթէ անոր մէջ մահէն անդին անմահ կեանքին գաղափարը անհետի, մարդը խոտի կը վերածուի:

Այդ հաւատքով էր որ Քրիստոսի Առաքեալները և անոնց հետևորդները ապրեցան իրենց կեանքը և այդ կեանքը վերածեցին յարութեան յաւերժաբարբառ փարօղի:

Այդ հաւատքով՝ զրահուած՝ և իրենց շրջապատէն, պետական, ազգային և կրօնական իշխանութիւններէն արհամարուած, հալածուած և յաճախ մահուան դատապարտուած քրիստոնէաները յաղթեցին իրենց մահասփիւռ հալածողներուն և դահիճներուն իրենց Տիրոջ՝ Յարուցեալ Փրկչին օրինակովը, իրենց մարմինն մահացումով «մա'հը կոխելով», մահուան երկիւղը փարատելով և անմահութեան, յարութեան շունչը տարածելով: Քրիստոնէաներու այդ շարքին, մեր հայ ժողովուրդի գաւակները եղան առաջին գծի այն հաւատացեալները, որոնք Քրիստոսի յարութիւնը ըրին իրենց կեանքի ուղեցոյցը: Դարեր շարունակ, մահուամբ այնքան յաճախաբար այցելուած և սպառնացուած այս ժողովուրդը երգեց.

*«Փա՛ռք յարութեան քո Տէր,
Ոչ դադարեցայց օրհնել զՔեզ
Ջամենայն աւուրս կենդանութեան իմոյ»:*

Եւ մինչև այսօր շարունակեց, ու ներկայիս կը շարունակէ, երգել որ իր ամբողջ կեանքին մէջ չդադրեցաւ ու պիտի չդադարի օրհնել Յարուցեալ Փրկիչը:

Դարաւոր մեր կեանքը Հայաստանի մէջ թէ այլ ուրեք եղաւ Յարութեան գաղափարին, հաւատքին և տեսիլքին հաւատարիմ կեանք մը: Եւ այսօր ալ չի կրնար չըլլալ: Որովհետև հայութեան լինելութեան հետ է շաղախուած մահուան վրայ յաղթանակ տանելու կենսափիլիսոփայութիւնը իր որոշադրիչ ներգործութեամբը մեր կեանքին մէջ:

Մարդիկ, ան-ֆրիստոնեայ և հակաֆրիստոնեայ ոյժեր, միշտ փորձեցին դադարեցնել յարութեան երգը մեր շրթներուն վրայ, յարութեան երթը մեր կեանքին մէջ: Ո՛չ ցեղասպանութեան փորձը թուրքին կողմէ և ոչ ալ Խորհրդային Սովետական տարիներու բռնութիւնը Խորհրդային Իշխանութեանց կրցան շիջեցնել մեր հոգիներուն մէջ յարութեան հուրը և անմահութեան շունչը:

Այսօր, Հայաստան աշխարհի, Արցախի և արտասահմանի հայ ժողովուրդի կեանքի այս նոր դարձումներին, ազատութեան և անկախութեան բարիքներով վերստին օժտուած մեր նոր Հանրապետութեան շրջանին, մենք կոչուած ենք նոր վերարժևորումով կեանքի կոչելու յարութեան զօրութիւնը մեր նոր կեանքին մէջ:

Ի՞նչ է Քրիստոսի Յարութեան բարոյական դասը մեր այսօրուան կեանքին համար: Ի՞նչ պէտք է ըլլան մեր պարտաւորութիւնները որպէս հետևութիւն մեր յարութեանական հաւատքին:

Հետևելով Ս. Պօղոս Առաքեալի ուսուցողութեան՝ յարութեան կեանքը յատկանշուած է *"վերնային բաներուն"* վրայ մեր ուշադրութիւնը սևեռելու կենսափիլիսոփայութեամբ: Ան որ անմահութեան կը հաւատայ՝ չի կրնար գոհանալ, բաւականանալ զուտ մարմնական, հողեղէն արժէքներով: Յարութեան հաւատալ՝ կը նշանակէ մասնակից դառնալ Անմահ Աստուծոյ անմահական կեանքին, անանց արժէքներու նուիրելով մեր կեանքը, աստուածախօս առաքինութիւններու ճամբով, սէրը և բարութիւնը ճառագայթելով մեր կեանքին մէջ: Ասոր համար անմահութիւնը վայելած կ'ըլլանք նոյնիսկ այս երկրաւոր և աստեղական կեանքին մէջ եթէ *"վերնային"* անմահութիւնը ներգործութիւնը զգանք և ապրիմք մեր կեանքին ու գործին մէջ:

Քրիստոս Յարութիւն առաւ մեզի տալու համար անմահութեան բարիքները: Առաքեալը կ'ուսուցանէ. — *«Որպէս Աստուծոյ ընտրեալ և Աստուծոյ սիրուած ու սրբուած անձեր, Հագուեցէ՛ք գթասիրութիւնը, ողորմութիւնը, քաղցրութիւնը, խոնարհութիւնը, հեզութիւնը, համբարատարութիւնը: Հանդուրժող եղէք իրարու հանգչալ, ներողութեամբ և շնորհով վարուեցէ՛ք իրարու հետ երբ մէկը միւսին դէմ տրտուելն ունենայ, ինչպէս Աստուած Քրիստոսի միջոցաւ մեզի ներում շնորհեց, այնպէս և դուք ներող եղէք: Եւ այս բոլորէն վեր (Հագուեցէ՛ք) սէրը որ իր մէջ կը խտացնէ ամէն ինչ»* (ԿՈՂ. Գ. 12-14):

Աստ'նք հենց Յարութեան հաւատացող մարդուն կեանքի զենքերը: Ան որ ասոնցմով կը սպառազինուի անմահական կեանքի պտուղները վայելած կ'ըլլայ աստեանական կեանքին մէջ և Քրիստոսի Յարութեան շունչը տարածած կ'ըլլայ իր շուրջը:

Մեր ազգը, ուրիշ ազգերու նման, նիւթապաշտութեան, երկրապաշտութեան թատր դարձած այս դարուն, կարիքն ունի հոգեկան վերանորոգման, անմահական կեանքի երջանկասփիւռ սկզբունքներուն վերակենդանացումովը իր ազգային կեանքին մէջ:

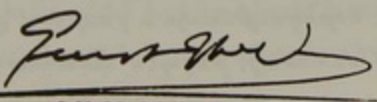
Կոչ կ'ուղղենք մեր սիրեցեալ ժողովուրդին որ իր մէջ յարութիւն տայ Յարուցեալ Փրկչի անմահացուցիչ ուսուցումներուն, որոնց հետ միախառնուած է մեր հայ ժողովուրդի Սրբազան Հայրերու հարազատ և կենդանարար աւանդութեան դարաւոր ժառանգութիւնը Հայց. Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ մէջ մարմնաւորուած: Վերագտնենք մեր իսկատիպ քրիստոնէական նկարագիրը և վերակենդանացնենք յարուցեալ ազգի կերպարը մեր ողջ գոյութեամբը և աստուածահաճոյ ու հայրենաշէն կեանքովն ու գործունէութեամբը:

Այս տարի, որպէս այդ վերակենդանութեան առիթ և միջոց, մեր Ս. Եկեղեցւոյ պաշտօնական հիմնադրութեան 1700-ամեակի շրջագծին մէջ, Հայաստանի և արտասահմանի մեր հաւատացեալներուն ուշադրութեանը կը յանձնենք մեր հայրենիքի սիրտին վրայ, մեր Հանրապետութեան մայրաքաղաք Երևանի մէջ կառուցուող Մայր Եկեղեցին, որուն շինարարութեան աշխատանքները արդէն իսկ սկիզբ առած են: Զիպարտանանք միայն մեր հայրերու կառուցած ճարտարապետականօրէն գեղատեսիլ եկեղեցիներուն անցեալի փառքովը: Յարութեան հաւատքը անցեալին մէջ չէ պարփակուած: Կենդանի է՝ ան մեր ժողովուրդի հոգիին մէջ այսօր, ինչպէս էր երէկ և պիտի ըլլայ միշտ: Էականը նորոգելն է այդ հաւատքին գիտակցութիւնը և ներգործութիւնը մեր այսօրուան կեանքին մէջ:

Նոր կառուցուող Մայր Եկեղեցին (*Քաթեդրալը*), մեր Հաւատքի Հօր՝ Ս. Գրիգոր Հոռասաւորչի անունով մկրտուելիք և մեր առաջին քրիստոնեայ թագաւորին *Տրդատ Արքայի* և առաջին քրիստոնեայ թագուհիին՝ *Աշխէն Արքայուհիին* անուններով կոչուելիք մատուցներով նոխացած՝ պիտի ըլլայ յարութեան նոր իմն շարական, քարեղէն լեզուով ու քարածայն երաժշտութեամբ հնչող հաւատքի նոր զանգակատուն:

Մեր իղձն է և կոչը որ *ամէն մէկ Հայ իր բաժինը ունենայ* մեր հաւատքի յարութեան շունչ այս նոր իրագործումին մէջ: Կը հաւատանք որ այդ մասնակցութեամբ մեր մէջ մեր քրիստոնէական սուրբ հաւատքն է որ պիտի վերակերտուի և պիտի վերակերտէ մեր Ազգն ու Հայրենիքը Յարուցեալ Փրկչի փառքին և Անոր հայազարմ ժողովուրդի պայծառութեան համար:

Ողջ լերուք ի Տէր, զօրացեալք շնորհօք Սուրբ Հոգւոյն, և յաւէտ օրհնեալ ի Մենջ. ամէն:

ԳԱՐԵԳԻՆ Ա.

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

30 Մարտ 1997

Ս. Էջմիածին